

James P. Cannon

Fraktionsstrider och partiets ledarskap

Detta är ett tal som James Cannon höll i november 1953 vid ett öppet plenarmöte med SWP:s centralkommitté.

Ur *Fourth International*, November-December, 1953. Ingår i *Speeches to the Party* av James Cannon, Pathfinder Press, N.Y 1973.

Kamrater,

Vi är alla överens om att vi nu nått slutet på den långa fraktionsstriden Inom partiet. Allt som återstår nu är att sammanfatta lärdomarna.

Det har varit en lång fraktionsstrid som inte förta till ett definitivt slut förrätt den nått sin fullständiga mognad. "Cochranit"-minoriteten* fick ett helt år på sig att föra ett dolt fraktionsarbete och en dold organisering inom partiet – ett helt år. Först efter det året drog vi fram deras verksamhet i ljuset och förde intensiva diskussioner med dem i fem månader. Under den tiden publicerades även fler internbulletiner än vad som publicerades under den stora striden 1939-40. Diskussionsperioden åtföljdes av ett plenarmöte i maj och en vapenvila som "Cochraniterna" undertecknade men inte respekterade.

Sedan följde ytterligare fem månaders strider under vilka "Cochraniterna" utvecklade de logiska konsekvenserna av sina ståndpunkter och avslöjade sig i praktiken som en anti-trotskistisk tendens, fiendlig mot partiet. De organiserade en sabotagekampanj mot partiaktiviteter och partifonder vars höjdpunkt var en organiserad bojkott av mötet som hölls med anledning av vårt 25-års-jubileum. Därefter var vi framme vid detta plenarmöte i november där "Cochranitledarna" dömdes för förräderi och suspenderades ur partiet. Detta var slutet på fraktionsstriden inom SWP.

Det finns inga fakta som kan rättfärdiga påståendet att vi varit otåliga; att någonting har gjorts överilrat; att det inte var en "fri och omfattande diskussion"; att det inte fanns gott om bevis för illojalitet innan disciplin tillämpades. Och framförallt kan ingen påstå att ledarskapet tvekade att låta yxan falla när tiden var mogen. Det var ledarskapets plikt. En minoritets rättigheter inom vårt demokratiska parti har aldrig och kommer aldrig att inbegripa rätten att vara illojal. Inom SWP finns inte utrymme för strejkbrytare.

Sammanläggningar och splittringar

Trotskij påpekade en gång att både sammanslagningar och splittringar är likvärdiga metoder för att bygga det revolutionära partiet. Som erfarenheten bekräftar, ett mycket djupsinnigt påpekande. Det parti som ledde den ryska revolutionen till seger var produkten av splittringen med mensjevikerna 1903, flera sammanslagningar och splittringar på vägen och den slutliga sammanslagningen med Trotskij 1917. Kombinationen av splittringar och fusioner möjliggjorde segerns parti i den Ryska Revolutionen.

Vi har i vår egen praktik sett samma princip verka. Vi började med en splittring från stalinisterna. Sammanslagningen med Musteiterna 1934 och senare med socialistpartiets vänsterflygel var milstolpar i uppbygget av vår organisation. Men dessa sammanslagningar var inte av större vikt, och har samma status som vänstersektionernas splittring 1935, Burnham-revisionisternas 1940 och de nya revisionisternas splittring. Alla dessa händelser har varit en del av processen för uppbygget av det revolutionära partiet.

* Efter minoritetsledaren Cochran

Denna lag formulerad av Trotskij, att både sammanslagningar och splittringar är likvärdiga metoder för partibygget är emellertid sann endast under förutsättning att både sammanslagningen och splittringen i varje enskilt fall är ordentligt motiverad. Om de inte förbereds och motiveras ordentligt kan de ha en upplösande och förvirrande effekt. Jag kan ge er några exempel på det.

Vänsteroppositionens sammanslagning under Nin i Spanien med den opportunistiska Maurín-gruppen, ur vilken POUM bildades, var en av de avgörande faktorerna för den spanska revolutionens nederlag. De avsteg från det trotskistiska programmet som gjordes för att möjliggöra en sammanslagning med en opportunistisk grupp, berövade det spanska proletariatet det klara programmet, den beslutsamma ledningen som kunde ha påverkat den spanska revolutionen 1936 i en helt annan riktning.

Omvänt bidrog splittringarna, i varje fall många av dem – av vilka inga var motiverade – i den franska trotskistiska organisationen före andra världskriget till partiets demoralisering. Vi har haft tur som inte genomfört några falska sammanslagningar eller några falska splittringar. Vi har aldrig varit med om en splittring i vilken partiet inte gått framåt dagen därpå, just därför att splittringen varit ordentligt förberedd och ordentligt motiverad.

Partiet var inte förberett för en splittring vid plenarsammanträdet i maj. Minoriteten hade vid den tiden på intet sätt avslöjat sina revisionistiska uppfattningar på ett sådant sätt att det för varje enskild partimedlem klart framstod att det rörde sig om en strömning som var helt främmande för vår rörelse och dess program. Enligt samma resonemang genomförde vi splittringen i november, då situationen var mogen och allt framstod klart, utan minsta tvekan. Och om vi, när vi ser tillbaka på striden berömmar partiets ledning för dess förutseende och tålamod, får vi inte heller glömma att ge den ett erkännande för dess beslutsamma handlande vid detta plenarmöte, då avgörandet föll.

Splittringen 1940

Jag tror att det kunde vara värdefullt att göra en jämförelse mellan denna splittring, som vi betraktar som progressiv och bidragande till utvecklingen av det revolutionära partiet i Amerika, med 1940-års splittring. Det finns beröringspunkter och skiljaktigheter. Splittringarna liknar varandra så till vida att huvudfrågan i vart och ett av fallen var revisionism. Men revisionismen 1940 var på intet sätt så djup och definitiv, så avgörande, som den revisionism som vi har brutit med idag. Burnham övergav visserligen det marxistiska programmet men han gjorde det öppet endast i kampens sista fas, då han hade demaskerats. Och Schachtman följde honom inte hela vägen. Fram till splittringen reviderade inte Schachtman öppet vårt program om Sovjetunionen, som var den centrala frågan i dispyten.

Han lämnade frågan öppen och deklarerade även i en av sina sista dokument att om imperialisterna skulle anfälla Sovjetunionen så skulle han gå ut till dess försvar. Vad beträffar den tredje ledaren, Abern, gjorde han inga som helst eftergifter till revisionisterna i teorin. Han betraktade sig själv fortfarande som en ortodox trotskist och trodde att hela striden gällde organisationsfrågan. Han misstog sig mycket, men å andra sidan var den avgörande striden mellan ortodox trotskism och revisionism på intet sätt så tydlig och djup 1940 som den är den här gången. Detta framgick av det faktum att när Burnham drev sin revisionism till dess logiska slut och några månader senare övergav rörelsen helt och hållet, så retirerade Schachtman och Abern.

Denna splittring och splittringen 1940 liknar varandra i det att båda var oundvikliga. Meningsskiljaktigheterna i båda fallen hade mognat till den punkt då vi inte längre talade samma språk eller kunde leva i samma parti. När Schachtmanerna gav oss sitt nakna ultimatum och begärde att få ge ut sin egen tidning, sin egen tidskrift, sin egen offentliga

talat, så gav de endast uttryck för sin innersta övertygelse att de måste tala ett annat språk än vårt, att de inte medvetet kunde sprida vad vi skrev i vår press i enlighet med ortodoxa linjer, Och eftersom vi inte kunde tolerera det, var splittringen oundviklig.

* * *

Den nuvarande splittringen skiljer sig från den 1940 i det avseendet att den är mer definitiv. Det existerar ingen enda deltagare vid plenarmötet som ens överväger att i framtiden upprätthålla några relationer inom samma parti med strejkbrytarna i Pablo-Cochran-gänget. Alla tvivel i detta avseende är undanröjda. Vi är övertygade om att när de igår klockan elva på förmiddagen lämnade salen – inte med ett brak utan med ett fnitter – gick de för gott. Det är tänkbart att enskilda medlemmar som fångats av underströmmarna kommer att flyta tillbaka till partiet en och en, och givetvis kommer de att tas emot. Men vad beträffar minoritetsfraktionens kärna, så har den brutit med oss för alltid, Den dag de suspenderades och befriades från alla skyldigheter gentemot partiet – den dagen var förmodligen den lyckligaste i deras liv.

Schachtmaniterna å andra sidan fortsatte länge att hävda att de eftersträvade enhet. Och ännu sex, sju år efter splittringen, 1946 och 1947 förde vi faktiskt enhetsförhandlingar med Schachtmaniterna. Vid en tidpunkt i början av 1947 hade vi en enhetsöverenskommelse med dem, vilket illustrerar vad jag försöker säga, att splittringen 1940 på intet sätt var lika definitiv och slutgiltig som dagens splittring. Vi har gjort slut med och är kvitt Pablo och pabloismen för alltid, inte bara här utan också på det internationella planet. Och ingen kommer att uppta vår tid med förhandlingar om kompromisser eller liknande dumheter. Vi är i krig med denna nya revisionism som kom ut i full blom i reaktionen på händelserna efter Stalins död i Sovjetunionen, i Östtyskland och i den franska generalstrejken.

Skillnader i splittringarna

Det finns skillnader mellan de båda splittringarna i andra avseenden, mycket viktiga skillnader och mer fördelaktiga för partiet. Först, vad beträffar splittringens omfattning, så hade Schachtmaniterna 1940 inte mindre än 40% av partiet och en majoritet av ungdomsorganisationen bakom sig.. Om man räknar ungdomen som inte var partimedlemmar med rösträtt, var det nästan en 50-50 splittring. Den nuvarande gruppen för knappt med sig 20%. Det är en skillnad.

En annan skillnad är att splittringen 1940 var en splittring av den ledande kadern på alla nivåer. Det gällde inte bara avfärdandet av några personer som man kan klara sig väl utan. Under årtal hade Burnham, Schachtman och Cannon utgjort den centrala politiska kärnan i den centrala partiledningen. De tog två av de tre med sig. De hade en majoritet i partiets politiska kommitté sådan den var sammansatt fram till utbrottet av kampen i september 1939. Vi var tvungna att reorganisera den politiska kommittén vid plenarmötet i oktober 1939 för att garantera majoriteten representativitet i politiska kommittén.

Schachtman och Burnham var på intet sätt endast prydnader i den politiska kommittén. De gav ut tidskriften och tidningen och de utförde nästan allt litterärt arbete. Det fanns en arbetsdelning mellan dem och mig enligt vilken jag ansvarade för den organisatoriska ledningen och fackföreningsledningen, administration och ekonomi – och alla andra uppgifter som intellektuella inte brukar vilja befatta sig med – och de gjorde skrivarbetet, nästan allt. Och när de var inne på rätt linje skrev de väl, som ni vet.

Så 1940 rörde det sig om en verklig splittring, inte endast i den politiska ledningen utan även i den arbetande kadern. Vid tidpunkten för splittringen hyste en del kamrater vissa farhågor inför utvecklingen. Hur i helskotta skulle vi klara oss utan dessa förstklassiga begåvningar,

dessa lysande skribenter etc? Det var dessa intellektuellas absoluta övertygelse att vi inte skulle klara oss utan dem, vilket var en källa för stor glädje för dem.

Men det gäller för nästan alla kamrater som nu sitter i ledningen att nästan inga av dem ens var medlemmar av den nationella kommittén vid den tidpunkten. De som var medlemmar höll just på att få sin första erfarenhet och hade ännu inte vunnit erkännande som författare, talare och politiker. Kamrat Dobbs, t ex, som just kommit ut ur massrörelsen hade bara varit några månader i New York. Ett antal andra kamrater som var medlemmar av eller kandidater till den nationella kommittén, betraktade sig ändå inte själva som fullvärdiga medlemmar av partiets politiskt ledande kader. 1940 gick splittringen rakt genom partiets alla led.

* * *

Och så finns en tredje aspekt av splittringen 1940. Då den småborgerliga oppositionen lämnade partiet drog den med sig en majoritet av ungdomen. Den ungdom som, enligt kamrat Dobbs har ”mer krut i kroppen”. De var övertygade om att de med all sin vitalitet, sin överlägsna förmåga att hoppa och springa, sin uppfattning om ett ”kampanjparti”, och med alla sina skribenter, skulle kunna bygga ett parti snabbare, bättre och på alla möjliga vis värre än vi kunde. Vi höll inte med dem, men det var så det började.

Och glöm inte att de började nästan följande vecka med ett nytt parti. De kallade det Arbetarnas Parti (”Workers Party”) och de gav ut en ny veckotidning och en ny tidskrift som de stal från oss. Under en avsevärd tid ansåg de sig vara allvarliga rivaler till oss vad gäller kampen för arbetaravantgardets förtroende i detta land. Det var vad vi stod inför 1940. Vi var tvungna att ta en ny kader av oerfarna kamrater och pressa dem till ansvarsställningar i den politiska kommittén och i pressen, och påbörjade deras träning för ledarskapet i stridens hetta.

Partiet rullar vidare

Splittringen 1953 skiljer sig avsevärt från splittringen 1940. Först nämnde jag storleken. Denna splittring är mycket mindre. För det andra är kadern inte delad mitt itu denna gång, som några skulle tro när de ser följande namn: Cochran, Clarke, Bartell, Frankel, osv. De är begåvade människor; de var en del av kadern men inte en oundgänglig del. Vi har haft fem månader på oss sedan plenarmötet i maj för att komma underfund med det. Fem månader av kallt krig – en ”kall spricka”. Under hela den tiden har ”Cochraniterna” inte gjort något som helst konstruktivt partiarbete. Inspirerade av den Store guden Pablo har de ägnat sina ansträngningar uteslutande åt fraktionism, obstruktion av partiarbetet och sabotage av parti-finanserna. Och resultatet? Vi har under dessa fem månader som gått sedan plenarmötet kommit fram till att dessa människor på intet sätt är oundgängliga för partiets litterära arbete, partiets politiska arbete, partiets organisatoriska arbete eller för det finansiella stödet till partiet.

Partiet har rullat vidare utan dem och trots dem under fem månader. Den djupgående sprickan har visat sig vara en skråma. Vi satte det hela på prov under fem månaders ”kall splittring” innan vi slutligen konfronterades i en ”het” splittring, och nu vet vi. Det kommer inte att förekomma några som helst störningar i ledarskapet, ingen som helst jakt efter någon som kan fylla de tomma platserna efter före detta trotskisterna som blivit revisionister. Platserna har redan fyllts, fyllts till överkant, så att säga. Allt fungerar OK. Det är erfarenheten sedan den ”kalla” splittringen i maj.

* * *

För det tredje skulle ingen föreställa sig att dessa människor ens skulle våga drömma om att lansera ett nytt parti och en agitatorisk tidning. Framförallt tror de inte på sin egen förmåga att bygga ett parti. För övrigt tror de inte på någon annans förmåga att bygga ett parti. De tror

inte heller ens på ett revolutionärt avantgardparti. Så de kommer inte att ställa oss inför ett rivaliserande parti och göra anspråk på att vara det trotskistiska avantgardpartiet och kärnan till revolutionens framtida massparti.

Enligt sina egna – maximalt optimistiska planer – strävar de efter att upprätta en liten propagandistisk cirkel, som skall ge ut en liten tidskrift. Den tidskriften skall uppmärksamma och analysera och dissekera och förklara saker och ting för de ”sofistikerade politiska elementen”, dvs. för stalinister och radikala frasmakare. Ett sällskap för marginalkritiker, observatörer och avståndstagare (tredje-ståndpunktare), det är den sortens opposition de kommer att uppvisa. Inget rivaliserande parti.

De kommer inte att vara ett hinder för oss i vår kamp som parti i valkampanjer, eftersom de inte tror på valkampanjer. Under första perioden efter splittringen med Schachtmaniterna brukade de ställa upp med egna kandidater i New York och på en del andra håll, och i allmänhet försökte de tävla med oss, deras parti mot vårt. Så kommer inte fallet att vara med ”Cohraniterna”. Om vi skulle vilja ha några debatter med dessa människor tror jag att vi skall bli tvungna att leta efter dem var de nu än skulle gömma sig. Och på vissa håll skulle det vara en svår uppgift särskilt i Detroit och San Francisco.

Ett prov på ledarskapet

En fraktionsstrid är ett prov på ledarskapet. Fraktionsstrider är en del av processen att bygga ett revolutionärt massparti, inte hela kampen, men en del av den.

Vissa kamrater, särskilt massarbetare, som hela tiden vill vara sysselsatta med sitt konstruktiva arbete, som är upprörda och irriterade över argument, käbbel och fraktionsstrider, måste lära sig att de inte kan ha fred i partiet om de inte kämpar för den. Fraktionsstrider är ett sätt att få fred.

Partiet som ni vet, hade åtnjutit internt lugn och solidaritet under hela perioden mellan 1940 och 1951, elva år, bortsett från den där lilla incidenten med Goldman och Morrow som det inte blev som mycket av, elva år av fred och normalt internt liv. Denna ”långa fred” klarade partiet genom krig, efterkrigsboom och den första perioden av häxjakt*. Den interna freden och solidariteten föll inte ned från himlen. Vi fick den inte, den var inte en gåva. Vi kämpade för den och befäste den genom den åtta månader långa fraktionsstriden med den småborgerliga oppositionen från september 1939 till april 1940.

Varje seriös tendenskamp som leds ordentligt av ett medvetet ledarskap, utvecklas i framväxande stadier; den har en början, en mellandel och ett slut – och i varje stadium av kampen sätts ledarskapet på prov. Utan ett medvetet ledarskap, kan tendenskampen uppluckra och förstöra partiet. Huvudlös fraktionalism, ibland även det minsta gräl kan smula sönder partiet i små bitar. Vi har sett detta hända mer än en gång. Allt beror på ledarskapet, dess medvetande. Det måste veta hur och när det skall påbörja en fraktionsstrid, hur de skall leda den och hur och när de skall avsluta den.

* * *

De två första etapperna i kampen mot revisionist-likvidatorerna inom SWP – början och mitten – ligger redan bakom oss. Nu kommer slutet. Vi kommer att ha gott om tid för att tänka över erfarenheterna från de två första etapperna senare. Jag tror att det skulle vara olyckligt och bortkastad tid att vid denna tidpunkt börja göra tillbakablickar och undersöka hur många misstag som gjordes och vem som gjorde det ena eller det andra misstaget.

---

* Mc Carthyismen

Det viktiga är att partiets ledande kader som helhet såg problemet i god tid, grep tag i situationen och förde fram den för fem månader fria diskussioner. Sedan när ”Cochraniterna” bröt vapenvilan genomgick vi fem månader av ”kall splittring” som vi till sist förde till ett slut på plenarmötet:

Allt detta gjordes med framgång utan att omskaka och demoralisera partiet. Det är det viktiga. Vi kan lämna till senare ihågkomsterna, undersökningarna och analyserna om huruvida ett litet misstag gjordes här eller där av den ena eller den andra. Det har ingen betydelse nu. Det är den tredje frågan som gäller nu – hur vi skall avsluta fraktionsstriden. Och åter igen är det en fråga om ledarskap.

Frågan om partiet

Ledarskapet är arbetarklassens olösta problem i hela världen. Det enda hindret mellan världsproletariatet och socialismen är det olösta problemet med ledarskapet. Det är vad som menas med ”frågan om partiet”. Det är innebörden i påståendet i Övergångsprogrammet att arbetarrörelsens kris är ledarskapets kris. Detta betyder att till dess att arbetarklassen löst problemet med att skapa ett revolutionärt parti, det medvetna uttrycket för den historiska processen som kan leda massorna i kamp, förblir frågan olöst. Det är den viktigaste frågan av alla – frågan om partiet.

Pabloismen syftar inte endast till att kasta trotskismen över ända, den syftar även till att göra sig kvitt den delen av trotskismen som Trotskij lärde sig av Lenin. Lenins största bidrag till hela sin epok var hans idé och hans beslutsamma kamp för att bygga ett avantgardparti kapabelt att leda arbetarklassen i revolution. Och han begränsade inte sin teori till tiden för sin egen aktivitet. Han gick hela vägen tillbaka till 1871, och sade att den avgörande faktorn i nederlaget av den första proletära revolutionen, Pariskommunen, var avsaknaden av ett revolutionärt marxistiskt avantgardeparti kapabelt att ge massrörelsen ett medvetet program och ett beslutsamt ledarskap. Det var Trotskij's acceptering av denna tes av Lenin, 1917, som gjorde Trotskij till leninist.

I Övergångsprogrammet finns den leninistiska uppfattningen om partiets avgörande roll inskriven. Och det är denna partiteori pabloisterna kastar överbord till förmån för en grumlig tes om att idéerna på något sätt kommer att infiltrera och luckra upp den förrådiska byråkratin, stalinister och reformister. Och föreställer sig att den socialistiska revolutionen på ett eller annat sätt kommer att förverkligas som en blixtnedslag från klar himmel, och revolutionen kommer att föras till ett lyckligt slut utan en enda revolutionär marxist, dvs, utan ett leninistiskt-trotskistiskt parti. Det är detta som är pabloismens själva kärna. Pabloismen försöker ersätta parti och program med en kult och en uppenbarelse.

Den ledande kadern

Problemet med partiet har en annan aspekt. Problemet med partiet är problemet med partiets ledarskap. Jag anser att påståendet om att problemet med partiet är problemet med partiets ledarskap är lika mycket sant som påståendet att arbetarklassen måste lösa problemet om partiet innan kampen mot kapitalismen slutligen kan bli framgångsrik.

Man kan inte bygga det revolutionära partiet utan programmet. Det vet vi alla. I sinom tid kommer programmet att skapa partiet. Men det är just här som ett medvetet ledarskaps roll ligger i att vinna tid. Tid tillhör det väsentliga i ett tidevarv då år räknas som århundraden. Det är nog svårt att bygga ett parti utan ett ledarskap, utan kader. Det är i själva verket omöjligt.

Se över världen, se över alla de erfarenheter från den senare fjärdedelen av ett århundrade, land efter land, där Trotskij's skrifter och lärdomar är tillgängliga, där programmet är känt, och vad ser man? Där det saknades ledare för att bygga partiet, där det saknades kader, blev

partiet inte särskilt betydelsefullt. Å andra sidan förblev de partiet som frambringade ledare förmögna att samarbeta som kader, starka och stabila och de lyckades medvetet förbereda sig för framtiden.

Den ledande kadern spelar samma avgörande roll i förhållande till partiet som partiet spelar i förhållande till klassen. Den som försöker splittra kadern i de trotskistiska partierna, som pablisterna gör i land efter land, strävar i verkligheten efter att bryta sönder partierna och likvidera den trotskistiska rörelsen. Märk väl, jag sade ”försöker” och ”strävar efter”. Jag sade inte att ”de lyckas”. För de kommer inte att lyckas. De trotskistiska partierna kommer att likvidera likvidatorerna, och SWP har det oerhörda historiska privilegiet att föregå med exempel.

* * *

Givet programmet är formerandet av ledande kader nyckeln till uppbygget av revolutionära partier, och det förra kräver en ändå högre grad av medvetenhet och en bättre överlagd plan än den senare. Självfallet har varje parti i varje generation sedan ”Kommunistiska Manifestet” haft ett ledarskap av något slag. Men urvalet av ledare har skett utan någon större medvetenhet, och det är bland annat därför som problemen har förblivit olösta. Erfarenheterna från det gångna året är i det avseendet rika i lärdomar över vad man inte bör göra.

Det revolutionära avantgardets nuvarande generation, som har förmånen att förfoga över Lenin och Trotskij, har den högsta skyldighet att gå igenom de tragiska misstagen från det förflutna i detta avseende för att undvika dem och vi måste ersätta godtyckliga metoder med en medveten teori och en medveten plan för att tillsätta ledande kader.

Typer av ledarskap

Den första och kanske sämsta sortens partiledning vi har sett och känner till, även inom Fjärde Internationalen, är det planlösa ledarskapet av begåvade individuella stjärnor som drar i olika riktningar, slösar sin energi på personliga rivaliteter, bråkar över bagateller, och som är oförmögen att organisera en vettig arbetsdelning. Sådan har den tragiska erfarenheten av många av Fjärde Internationalens sektioner varit, särskilt den franska sektionen. Jag vet inte hur saker och ting ligger till i Frankrike idag, men jag vet att den franska sektionen av Fjärde Internationalen aldrig kommer att bli ett verkligt parti förrän den lär sig att disciplinera sina individuella stjärnaktörer, och att tvinga dem att arbeta tillsammans, att samarbeta.

En annan sorts ledarskap är en klicks ledarskap. I varje ledarskapsklick råder en viss samordning, en viss organisering och arbetsdelning, och det ser ibland bra ut – så länge det varar. Men en klick hålls samman genom personliga förbindelser – genom det som Trotskij – som hatade klickar – kallade för ”kompisanda” (”chuminess”) – och innehåller tack vare det en ödesdiger brist, nämligen den att den också kan upplösas genom personliga gräl. Detta är varje politisk klicks oundvikliga öde.

Det finns ingenting sådant och det kan inte finnas någonting sådant som en permanent klick – oberoende av vilka goda vänner och kompisar som än dras samman i ett exklusivt sällskap som intalar sig själva: ”Nu har vi allt i våra händer och vi skall sköta saker och ting riktigt bra”. Klasskampens höga vindar och vågor slår ständigt mot denna lilla klick. Frågor uppstår. Personliga svårigheter och slitningar uppstår. Därefter följer personliga gräl och käbbel, meningslösa fraktionsstrider och sanslösa splittringar, och klicken slutar i katastrof. Partiet kan inte ledas av en klick, i varje fall inte en längre tid.

* * *

Det finns en tredje metod för ledarskap som jag ärligt talat måste erkänna att jag uppmärksammat först efter min sextionde födelsedag. Det är ledarskapet av en idol. Jag måste erkänna

att jag levtt sextio år i denna värld innan jag snubblade över det faktum att det finns sådana ting som politiska idoler. Jag började gnugga ögonen när jag såg Johnsoniterna agera i vårt parti. Jag såg en kult uppknuten till en människa, någon slags Messias. Och jag tänkte: ”Det var som fan. Man är aldrig för gammal för att lära sig någonting nytt”.

En idol kräver ofreflekterande idioter i sina led, som sin bas. Men det är inte allt. För att idol- dyrkan skall kunna existera räcker det inte med att en ledare har personliga följeslagare (varje ledare har större eller mindre inflytande). En idol-ledare måste även själv vara en dyrkare. Han måste ledas av ett storhetsvansinne som gör att han får uppenbarelser utifrån verklighetsens rike. En idol med storhetsvansinne är benägen att när söm helst hoppa i vilken som helst riktning, och automatiskt följer alla dyrkare efter likt kor följer skällkon även till slakthuset.

Det var vad som hände med Johnsoniterna. Idoldyrkarna följde Johnson, inte endast för hans teori om Sovjetunionen – andra har den teorin, många människor i världen omfattar teorin om ”statskapitalism”. Johnsoniterna var personliga tillbedjare till Johnson som en Messias, och när han slutligen gav signalen för dem att hoppa ut ur detta parti, av skäl som endast han själv kände, men med något inbillat personligt missnöje som motivering, lämnade alla partiet vid samma klockslag, Eastern Standard Time. Det är en kult. Pabloistkulten, likt vilken annan kult, är förmögen att när som helst hoppa i vilken som helst riktning, närhelst ledaren får en uppenbarelse. Man kan inte anförtro arbetaravantgardets parti åt en kult eller en idol.

Det finns en fjärde metod för ledarskap som varit väldigt vanlig. Jag har sett en hel del av den i mina dagar – det är den permanenta fraktionens ledarskap. Här har vi något som vi måste se upp med eftersom vi just genomgått en väldigt allvarlig fraktionsstrid, och eftersom vi under stridens lopp vuxit starkt samman. Det är absolut nödvändigt för ledarskapet att klart se vad en tillfällig fraktion är, vilka dess legitima syften är, dess begränsningar och faran av att fraktionen hårdnar till beständighet.

Förstelning av fraktioner

Det finns ingen större fara i arbetarnas politiska rörelse än permanenta fraktioner. Det finns ingenting som så effektivt kan demoralisera partiets interna liv som en permanent fraktion. Man kan invända att detta tillbakavisas av Lenins erfarenhet. Organiserade inte han en fraktion 1903, bolsjevikfraktionen, och förblev inte den en hård och fast fraktion hela vägen fram till revolutionen? Lenins fraktion som splittrades från mensjevikerna 1903, och som sedan förhandlade med dem och vid olika tillfällen förenades med dem i ett parti, men alltjämt förblev ett parti, var en fraktion endast till sin yttre form.

I själva verket utgjorde Lenins bolsjevikfraktion kärnan i Oktoberrevolutionens bolsjevikparti. Det var ett parti. Och beviset för det faktum att det var ett parti och inte Lenins exklusiva fraktion, var att det inom bolsjevikfraktionen fanns olika tendenser. Det fanns vänster och högerinriktade bolsjeviker. Ibland polemiserade några av dem öppet med Lenin, Bolsjevikerna hade även splittringar och återföreningar inom sig själva. Lenin betraktade inte bolsjevikfraktionen som någonting som han skulle behålla hos sig hela livet likt en sluten korporation.

Under de avgörande dagarna 1917 då han framlade sina ”aprilteser”, visade Lenin att hans uppfattning var en partiuppfattning. Och föreningen med Trotskij gör detta uppenbart. Det var ett partis handling. Och några månader senare, när Zinovjev och Kamenev, Lenins närmaste medarbetare, misstog sig beträffande upproret, förenade han sig med Trotskij för att krossa dem. I verkligheten var Lenins fraktion ett *parti*.

Vi har sett fraktioner som vuxit fram ur en separat strid, kristalliserats och förstelnat, och hållit samman efter det att de frågor som förde dem samman inte längre existerade. Så var det i det gamla Kommunistpartiet.

Den ledande kadern var, som helhet, en fusion av människor med olika bakgrund. Där fanns New York-gruppen och några andra som kommit från Socialistpartiet, vars erfarenhet här-rörde från den parlamentariska socialismens område, valkampanjer, mm – en rent ”politisk” gruppering. Ruthenberg, Lovestone, osv., företrädde denna bakgrund. Det fanns en annan tendens företrädd av de som hade en syndikalistisk bakgrund, en bakgrund av arbete i fack-föreningsrörelsen, strejker, direkta aktioner av klasskamp. Foster Bill Dunne, Swabeck m fl företrädde denna bakgrund, liksom jag själv.

Vi bildade naturligtvis olika tendenser – vilka alla hade delvis rätt och delvis fel – och skärmytslingar ägde rum redan från början. Så småningom stelnade dessa tendenser till fraktioner. Senare efter flera års erfarenhet heter, så lärde vi oss en del, och demarkations-linjerna utsuddades. Men själva fraktionsgrupperingarna fanns kvar. Gång på gång enades vi om vad som borde göras, enades om varje revolution – men ändå fortsatte fraktionerna att existera.

Degeneration av fraktionalismen

Under sådana omständigheter degenererade fraktionerna till gäng som slogs om makten och kommunistpartiets degenerering underlättades mycket av detta. Komintern borde ha hjälpt oss att ena kadern, men istället närde den fraktionalismens lågor i syfte att skapa en orolig, osäker situation som den kunde utnyttja för att bygga en egen stalinistisk fraktion.

Dessa var bittra tider. Jag började göra uppror mot denna sorts sterila kamp och gjorde flera försök, många år innan vi uteslöts ur partiet anklagade för trotskism, att bryta upp de politiskt huvudlösa fraktionsbildningarna. Många av oss bröt oss ur Fostergänget och bildade en separat grupp tillsammans med en grupp som Weinstone hade dragit med sig från Lovestoniterna, utifrån samma revolt mot denna meningslösa klickfraktionalism. Vi bildade en ”mellangrupp” eller ”centergruppering” med parollen ”Upplös fraktionerna”.

Vi bedrev under flera år en kamp för upplösandet av fraktionerna inom partiet. Men Love-stoniterna och Fosteriterna hade redan stelnat så pass mycket i gäng och klickandan, att det var omöjligt att få en upplösning till stånd. Detta bidrog till kommunistpartiets degenerering, eftersom permanenta fraktioner utvecklas till klickar och utesluter alla andra. Om en perma-nent fraktion råkar få kontrollen över partiets ledning och om den leder partiet som en fraktion, kommer den oundvikligen att utesluta andra från att spela någon som helst verklig roll i ledarskapet. Detta i sig tvingar andra att organisera sig i kontraklickar och kontra-fraktioner, och det lämnar inte en enda kader i partiets ledning. Vi har sett detta hända inom kommunistpartiet. Vi måste lära oss något av den erfarenheten.

* * *

I vårt parti har vi, utifrån våra erfarenheter och våra studier, en uppfattning av ledarskap, inte som en samling icke samarbetande individuella stjärnor, inte som en klick, inte i Guds namn, som en kult, och inte som en permanent fraktion. Vår uppfattning om ledarskap är ledande kader.

Det utgör en medveten plan, som tålmodigt arbetas fram under flera år. Enligt vår uppfattning har en ledande kader följande egenskaper: den bet består först och främst av personer som är enade kring programmet – inte kring varje fråga som uppstår i det dagliga arbetet – utan enade kring det grundläggande trotskistiska programmet. Det är grunden.

Den andra egenskapen är att den ledande kadern är öppen, inte en uteslutande exklusiv krets. Dess antal är inte för evigt fastslagen utan den håller hela tiden avsiktligt dörren öppen för nya människor, för införlivandet och utvecklingen av andra så att den ledande kadern ständigt breddas i antal och inflytande på ett smidigt sätt.

Vår kader har ett annat drag. Den bildar en centralkommitté som är en församling som representerar partiets medlemmar demokratiskt. Jag vet inte hur ledarskapet i andra partier är sammansatt, men vårt parti leds inte uteslutande av den centrala arbetsgruppen i New York. Vi har alltid betonat att ledarskapet inte är sekretariatet. Det är inte Politbyrån. Det är inte redaktionen. Det är plenarmötet. Detta inbegriper sekretariatet, Politbyrån och redaktionen plus ledande kamrater från partiets alla distrikt.

Ett sant representativt ledarskap

Dessa distriktsrepresentanter är, som ni vet, inte handplockade i New York och promoverade genom speciella manövrer. Vi vet alla hur man gör den sortens ting och avstår avsiktligt från att göra dem. Den centrala ledningen lägger sig aldrig i nomineringskommitténs överväganden på partikongresser. Distriktsrepresentanterna väljs fritt av delegaterna från sina distrikt och bekräftas av nomineringskommittén. De representerar verkligen sina regioner och avdelningar, och när de deltar på plenarmötet bidrar de till en verklig representation av hela partiet. Detta är en av anledningarna till att våra plenarmöten har en sådan auktoritet i partiet.

När plenarmötet sammanträder kan vi med all rätt säga att vi är ledarskapet därför att vi faktiskt också är det. En liten kongress äger rum varje gång centralkommittén har plenarmöte. Det är en del av vårt medvetna program för bildandet av ett demokratiskt kontrollerat representativt ledarskap.

* * *

En tredje aspekt av vår uppfattning av vad kader är, som vi hela tiden medvetet arbetar med, är att bland ledande personer skapa förmågan att arbeta tillsammans, att inte vara individuella stjärnor, att inte vara besser-wisser som gör sig själva till besvär – utan personer som passar in i en maskin, arbetar med andra, förstår att det inte existerar något sådant som en oviktig person, att var och en som står för programmet och skickas till centralkommittén av sin region eller avdelning har någonting att ge. Det är en uppgift för partiets centrala ledare att öppna dörren åt honom, komma underfund med vad han kan göra och hjälpa honom att träna sig själv att klara av det bättre i framtiden.

Förmågan att samarbeta är en väsentlig del av vår uppfattning av ledande kader. En annan del är arbetsfördelning. Det är inte nödvändigt att en eller två individer kan allt och gör allt. Det är mycket bättre, stabilare, säkrare med ett helt urval personer var och en av vilka bidrar med något till besluten och gör ett speciellt utvalt arbete som han är kvalificerad för, och samordnar sitt arbete med andra.

Jag måste säga att jag är mycket nöjd med det sätt på vilket den ledande kadern i vårt parti utvecklats under perioden sedan den öppna striden Pablo-Cochran-revisionisterna började. Jag tror att de givit världs rörelsen en exemplarisk uppvisning på en stark grupp personer med olika förmåga och erfarenhet som lärt sig samordna sina ansträngningar, fördela arbetet mellan sig och arbeta kollektivt på ett sådant sätt att var och ens styrka blir allas styrka. Vi får på så vis en mäktig apparat som kombinerar alla sina individuella medlemmars tillgångar till en fördubblad styrka.

* * *

Men det är inte bara ur kombinationen av dessa meriter som något gott kan komma fram. Ibland kan även goda och positiva resultat komma ur en kombination av brister. Sådant

händer också bland välorganiserad och samordnad kader. Denna tanke framförde Trotskij till mig i ett brev. Vad jag säger är inte endast produkten av vad jag har sett och varit med om, utan också en hel del personliga direktiv, råd från Trotskij. Han började skriva regelbundet till mig när han upptäckte att jag var villig att lyssna och att jag inte tog illa upp av vänlig kritik,

Trotskijs råd

Hen gav mig ständigt råd gällande ledarskapets problem. Så långt tillbaka som 1935 och 1936, i striden med Musteiterna och Oehleriterna gav han oss sådana råd. Han hänvisade alltid till Lenin, hur Lenin hade fogat samman sin kader. Han sade att Lenin brukade ta en impulsiv man som hade en tendens att springa förbi sig själv och balansera honom mot en mera försiktig man – kombinationen mellan de båda ledde till balanserade beslut som var till partiets fördel.

Som exempel påminde han mig i ett brev, där han rådde mig att vara väldigt försiktig och inte göra en exklusiv lista till centralkommittén, att inte stryka människor som har egenskaper som jag tycker särskilt illa om som tveksamhet, kompromissvillighet och obeslutsamhet i allmänhet, och Trotskij nämnde att Lenin brukade kalla Kamenev för en ”konstitutionell vacklare”. Han brukade alltid ”mjukna”, tveka och kompromissa i det avgörande ögonblicket. Kamenev tillhörde fraktionen av de kompromissvilliga bolsjevikerna under perioden mellan 1907 och 1917. Han tenderade att kompromissa med mensjevikerna, men han stannade kvar i bolsjevikpartiet.

Och Lenin brukade säga – vilket Trotskij förklarade för mig – att vi behöver Kamenev i centralkommittén därför att hans benägenhet till vacklan och kompromisser, är en återspeglning av en viss tendens av den sorten i partileden som vi vill ha ett grepp över. När Kamenev talar vet vi att det finns en liknande strömning inom partiet som vi måste ta hänsyn till. Och samtidigt som vi inte accepterar Kamenevs vacklan och hans kompromissvilja, tar vi det lugnt och tar hänsyn till dessa tendenser därför att vi vill att hela partiet skall följa med oss när vi agerar. Om han väcker för många invändningar stannar vi upp ett tag och ägnar litet mera tid åt skolning i partileden för att försäkra oss om att basen kommer att vara solid.

* * *

Vår styrka ligger i vår kombination – i kombinationen av brister och tillgångar. Det är helheten, det kollektiva ledarskapet, som utgör det jag brukar kalla för ”begreppet ledarskap som kader” (”the kader concept of leadership”). Denna kader – eller rättare en majoritet av kadern – har under nästan hela året fungerat som en fraktion. Vi har varit indragna i fraktionsstrid under hela denna tid. Men varför väljer man att organisera kadern som fraktion? Det rörde sig nu inte om hela kadern – men om majoriteten av den. Den inbegrep inte kamraterna från Buffalo och Youngstown – de har anslutit sig till vår linje senare. Alla beslut vid detta plenarmöte har varit enhälliga.

Ändå har majoriteten av kadern varit organiserad som en fraktion, med egna möten, man har fattat egna beslut osv.

Denna fraktion blev emellertid aldrig till självändamål. Avsikten var aldrig att göra ett sammansvetsat gäng av kompisar som skulle hålla ihop till den yttersta dagen, och inte släppa in några nya medlemmar. Det är inget gäng, ingen klan, ingen klick. Fraktionen har bildats som en politisk-militär formation med ett mycket bestämt syfte. Men vilket syfte? Syftet var att bekämpa och besegra och isolera den revisionistiska Pablo-Cochran-fraktionen. Det målet har nu uppnåtts.

Majoritetsfraktionens upplösning

Om så nu är felet, vad återstår nu för uppgifter för fraktionen? Skall vi hålla samman för att gammal kärlek rostar aldrig? Skall vi, ärrade veteraner, bilda någon sorts "Grand Army of the Republic"? Skall vi vara en hjältebrigad och vara de enda som tillåts bära dekorationer och utmärkelser, och kräva särskilda privilegier?

Nej. Denna fraktions plikt är nu att säga:

"Målet är uppnått, behovet av fraktionen existerar inte längre, och fraktionen måste upplösas". Ledarskapet tillhör hädanefter hela kadern som finns samlad på detta plenarmöte. Alla problem, alla diskussionsfrågor skall föras direkt ut till partiets avdelningar.

Jag skulle vilja inleda denna nya fas med att i majoritetsfraktionens namn deklarerera dess enhälliga beslut: majoritetsfraktionen som uppstått i kamp har slutfört sitt uppdrag. Fraktionen förklarar sig upplöst.